

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

EL BOSC I HORT DE LES ESCOLES

ANTECEDENTS

ADF SANT SADURNÍ

L'ADF de Sant Sadurní es va fundar l'any 1999, i actualment compta amb una trentena de voluntaris i una desena de socis propietaris forestals.

El seu terme municipal es de 1865 ha. i només 419 ha són forestals. Però Sant Sadurní d'Anoia es troba en un enclavament estratègic ben comunicat a la plana est del Alt Penedès, al capdavall de la conca fluvial del Riudebitlles i banyat pel riu Anoia. Exerceix com a sub-capital de comarca amb 12.000 habitants però amb una àmplia àrea d'influència. I el seu mosaic de vinyes exerceix un equilibri ecològic amb els corredors naturals biològics que representen les torrenteres, turons, i petites carenes de boscos de pi blanc i alzina. Aquests espais naturals actuen com a corredors biològics entre les serralades litoral i prelitoral.

Actualment disposa de 2 camions d'extinció d'incendis forestals, un vehicle tot terreny de transport de personal, i un altre vehicle tot terreny de ràpida intervenció d'extinció d'incendis.

MOTIVACIÓ DEL PROJECTE

Necessitat de restauració i millora mediambiental de l'espai de Can Mas de la Riera

Aquesta zona d'un 4 ha. al llarg dels últims anys ha estat sotmesa a transformacions que han alterat l'equilibri natural, com ara obres de consolidació del talús del Centre per evitar esllavissades, 4 incendis forestals, caiguda d'arbres grans per ventades, abocament de deixalles, obres d'urbanització del carrer Ripollès, etc... etc... Per part de l'Ajuntament s'han destinat iniciatives a la millora mediambiental d'aquest espai, però cal donar-li un impuls i una embranzida definitiva per consolidar l'espai natural.

Necessitat de trobar noves maneres d'ensenyament a les escoles d'acord amb les modernes tendències del segle XXI.

Alguns estudis científico-pedagògics d'avui ens demostren ensenyar fora de les aules en entorns naturals ajuda a un major desenvolupament cognitiu dels infants, augmenta la cohesió social, potencia el treball grupal i col.laboratiu, i es poden assimilar coneixements des de la pràctica del treball de camp. Al mateix temps fer treballs d'aprenentatge i serveis a la comunitat augmenta la motivació per l'aprenentatge. I tot això amb un factor de millora de la salut pel sol fet d'estar en contacte amb la natura. La convivència intergeneracional també afavoreix l'aprenentatge. I es planteja aquest espai com un espai de

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

convivència també entre escoles per fomentar la seva interrelació, on no hi ha un projecte executiu definit sinó que són els mateixos alumnes i escoles que aniran definint les actuacions i petits projectes a desenvolupar a diferents terminis.

ENTITATS COL·LABORADORES

ADEMA (Associació per la Defensa del Medi Ambient)

Al 1990 es va fundar aquesta associació ecologista sense afany de lucre d'àmbit local i comarcal per preservar el medi ambient del municipi i denunciar delictes ambientals. Membres d'aquesta entitat han treballat estretament amb l'ADF com a ideòlegs del projecte i buscant complicitats.

AJUNTAMENT DE SANT SADURNÍ D'ANOIA

L'Ajuntament disposa d'un Departament de Medi Ambient amb personal propi especialitzat molt actiu i que ens els darrers anys ha treballat intensament en projectes d'educació ambiental i restauració d'espais naturals del municipi a través de fórmules molt imaginatives i implicant a la societat, especialment a les escoles de la vila. I en aquest projecte del "Bosc i l'Hort de les Escoles" ja ha manifestat el seu suport i la seva voluntat de poder tirar-lo endavant. (S'adjunta document de suport).

FEDERACIÓ ADF PENEDÈS GARRAF

La Federació va néixer l'any 1998 fruit de la necessitat de coordinació de les diferents ADF de les comarques del Gran Penedès i des de l'any 2012 realitza cada any un programa especial d'educació ambiental a les escoles per divulgar la tasca que fan les ADF, conscienciar del risc d'incendi, i educar en valors als més menuts sobre la protecció i preservació dels nostres boscos per les generacions futures.

En aquest sentit la Federació donarà el seu suport administratiu i logístic (amb les seves màquines forestals i vehicles) al present projecte, i amb la mirada posada en poder extrapolar aquesta experiència pionera a la resta de la Vegueria Penedès amb altres municipis i altres escoles.

ESCOLA VEDRUNA SANT SADURNÍ

Aquesta escola amb més de 130 anys d'història a Sant Sadurní està adherida a la xarxa d'escoles "Nova escola 21" des d'on s'impulsen noves metodologies d'aprenentatge adaptades als nous temps i a les noves tecnologies. Un sistema de canvi des de la base de les mateixes escoles coneixent de forma pràctica la necessitat d'adaptar l'escola a una nova manera d'ensenyar moderna. En aquest sentit han implantant el sistema "d'aprenentatge i servei" i "espais d'aprenentatge": un estil d'ensenyament a base d'experiències fora de l'aula i

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

amb treballs que benefici del al conjunt de la societat o el medi ambient. Des d'aquest passat curs estan buscant un espai natural on poder dur a la pràctica aquests aprenentatges de varis àmbits (ciències, matemàtiques, plàstica, etc...)

ESCOLA INTERMUNICIPAL DEL PENEDÈS

Disposen de grups d'alumnes amb dificultats d'aprenentatge dins les aules. I cerquen espais naturals on poder realitzar treballs manuals i aprendre amb l'experiència i la pràctica fora de l'aula. Són alumnes que necessiten estar en contacte amb la natura i a l'aire lliure per ser educats en valors.

AMPA VEDRUNA SANT SADURNÍ

És una associació de pares i mares amb un estret vincle amb l'escola i els alumnes i busquen la implicació dels pares, avis i els mateixos alumnes d'altres cursos en una transmissió de coneixements orals i pràctics que no es pot donar a les aules. Es aquest sentit estan buscant un terreny per cultivar plantes per part dels alumnes de l'escola amb la col·laboració de pares i avis. Plantes que podrien ser medicinals, aromàtiques, hortalisses o plançons d'arbres per la reforestació.

ESCOLA JACINT VERDAGUER

Ja fa anys que tenen un sistema d'ensenyament que ha merescut varis premis i mencions de distinció basat sense llibres de text, amb les noves tecnologies que ofereix la societat moderna d'avui, en el treball conjunt, en la reflexió conjunta grupal, en el debat i la discussió i en l'exposició pública. I en aquest sentit ja han manifestat el seu gran interès en que grups d'alumnes puguin participar en el present projecte amb l'estudi i redacció de petits projectes de planificació i gestió del medi que al mateix temps serveixin de pauta per a futures actuacions de les altres escoles.

ESCOLA LA PAU

Encara no han concretat la seva implicació en el present projecte, però han mostrat el seu interès en aquesta eina pedagògica que s'ofereix.

ESCOLA SANT JOSEP

Tampoc han concretat encara com en seran partícips en aquest projecte, però l'ADF ja ha fet un parell de sessions d'educació ambiental a les aules d'aquesta escola amb activitats pràctiques com la plantació de glans d'alzina. Valoren molt positivament el fet d'interactuar entre les escoles i que el projecte estigui obert a la participació de les mateixes escoles i que sigui a molt llarg termini.

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

Es tracta de recuperar mediambientalment una zona d'unes 5 hectàrees de terrenys forestals i zones verdes municipals que recorren per terrenys fluvials al llarg d'un meandre del riu Lavernó al municipi de Sant Sadurní d'Anoia, al paratge conegut com la Timba de Can Mas de la Riera. Aquests treballs de recuperació serien realitzats per alumnes de les escoles de Sant Sadurní d'Anoia amb el suport de les entitats sòcies d'aquest projecte, en una experiència d'aprenentatge i servei a la comunitat i al medi ambient. També té per objectiu crear un espai de convivència intergeneracional (pares-nens, nens grans-nens petits, avis-nens) per a l'aprenentatge i sobretot un espai i un ambient de convivència i relació entre les escoles per planificar i executar treballs forestals comuns amb una nova visió de l'educació des del terreny i des de l'experiència a camp.

Aquest espai natural actualment es troba degradat i marginal per diferents motius. Es va construir un talús artificial de contenció de l'erosió del riu no fa gaires anys sense executar treballs de restauració mediambientals. Un altre indret es va veure afectat per un incendi forestal que va cremar tota la vegetació. Un altre indret hi ha un bosc regenerat natural de pi blanc amb molta densitat d'arbres a la que cal fer una actuació de selecció de tanys. Un altre indret encara hi resten deixalles d'altres èpoques i runes. En un altre hi ha un antic petit camp de conreu abandonat amb oliveres que es podria recuperar com espai forestal obert. En un altre espai hi ha una bassa natural on hi habiten amfibis i altres animals i s'ha deteriorat l'entrada natural d'aigües pluvials que caldria arranjar. I finalment hi ha un terreny pla on hi ha un antic hort abandonat. La intenció de tots els socis d'aquest projecte i de l'Ajuntament es recuperar aquests espais per al medi ambient però fins al moment no hi ha hagut recursos per fer-ho. Ara es pretén fer-ho amb un doble objectiu general:

- 1- Recuperació forestal amb diferents ecosistemes.
- 2- Espai d'aprenentatge, estudi i convivència social per les escoles.

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

AJUNTAMENT DE
SANT SADURNÍ D'ANOIA

CARTA DE SUPORT AL PROJECTE D'HORTS ESCOLARS I BOSC DE LES ESCOLES

El dia 25 d'agost de 1999 es va crear l'ADF St. Sadurní per resolució del Director General de Medi Natural publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, amb el número de registre del Departament d'Agricultura Ramaderia i Pesca 269, sent-ne l'Ajuntament de Sant Sadurní un dels socis fundadors.

La regidoria de medi ambient de l'Ajuntament de St. Sadurní, com a conseqüència de la identitat d'objectius en la realització de tasques de divulgació ambiental a les escoles, participa activament amb l'ADF St. Sadurní en aquesta tasca conjunta de conscienciació als infants, és per això que **dona suport a la iniciativa dels HORTS ESCOLARS I BOSC DE LES ESCOLES** com a eina per dotar al municipi d'un espai que permeti realitzar aprenentatge de coneixement interactuant amb l'entorn.

Signat: JORDI GUAL ESTELLÉ

Cap de servei de medi ambient
Sant Sadurní d'Anoia, 12 de juny de 2018

Plaça de l'Ajuntament, 1
Tel. 93 891 03 25 - Fax 93 818 34 70
08770 Sant Sadurní d'Anoia
N.I.F. P-0824000-D

Paper reciclat 100%

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

ACTUACIONS A DESENVOLUPAR

Actuació 1. BASSA AMFIBIS

Zona 1.

Bosc existent actualment amb arbres de ribera pins i alzines. Millora estructural de la bassa d'amfibis per garantir l'aportació d'aigües pluvials provinents del torrent i de la calçada d'un camí asfaltat pròxim. Plantació d'arbres de ribera en la zona plana despoblada de la bassa. Neteja del sotabosc: Obertura d'un sender amb un itinerari didàctic. Col·locació de rètols científic-informatius confeccionats pels mateixos alumnes. Eliminació de canyes. Poda d'alguns arbres en alçada. Col·locació d'un observatori de fauna (caseta de fusta) en el bosc adult. Es faria durant els 3 mesos d'hivern La planificació detallada dels treballs la realitzarien els mateixos alumnes de les escoles en trobades d'interacció interescolar. Col·locació de caixes niu per ocells insectívors i caixes niu per a ratpenats. Possible ubicació temporal l'arnes per abelles.

Bassa natural d'amfibis i abeurador d'animals.

Bosc jove de ribera a la zona pròxima a la bassa d'amfibis.

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

Tram fluvial del riu Avernó entre el bosc cremat i la bassa d'amfibis

Plànol de localització zona 1

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

Actuació 2. BOSC CREMAT PER INCENDI

Zona 2.

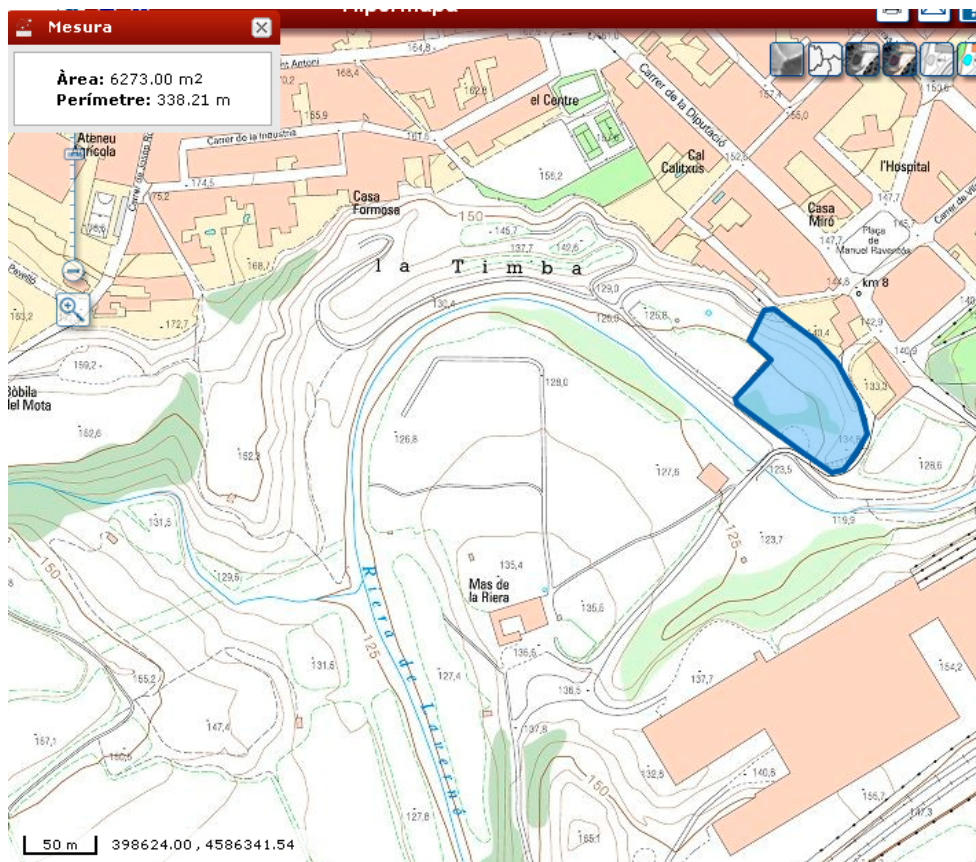
Bosc afectat per l'incendi forestal del 2016 que cal recuperar amb reforestació d'arbres amb poca densitat, obertura de sender per itinerari naturalístic, col·locació de rètols científico-informatius. Tala d'arbres morts, no en la seva totalitat. Col·locació del rètol principal del projecte. Col·locació de bancs i papereres a la vora del camí principal a la part baixa, retirada de runa i deixalles, retirada de canyes, neteja i manteniment del sotabosc per aconseguir un estat de devesa en un futur, col·locació de caixes niu. Col·locació d'una tanca de fusta per evitar accés de vehicles i possible recuperació d'una antiga mina d'aigua.

Estat actual de l'espai després de l'incendi que va patir.

Aquest era l'aspecte del bosc després de l'incendi forestal el dia 25-7-2016

Planell zona d'actuació 2.

Actuació 3. ZONA DE CULTIU

Zona 3.

Actualment existeix un tancament perimetral d'aquesta àrea, i la meitat del terreny està cultivada, l'altra meitat està abandonada. Existeixen dues deus d'aigua subterrània a un nivell superior que permet el reg i un pou de 5 m de profunditat que capta aigua de filtracions del riu. Cal fer una canalització i uns dipòsits per acumular l'aigua a utilitzar per la zona de cultiu. De moment les eines de l'hort es poden guardar a la masia de Can Mas de la Riera de propietat de l'Ajuntament.

S'ha de preparar de la terra per que fos apta per al conreu. Es cultivarien plantes medicinals, aromàtiques, hortalisses, verdures i plançons d'arbres per a reforestació. Caldria fer una actuació per la col.locació d'una valla perimetral per a tota la zona de cultiu i millorar la estètica de la barraca de pagès.

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

Zona plana de cultius.

Tram fluvial del riu Avernó al seu pas pels plans de la zona de cultius.

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

Actuació 4. TALÚS DE LA TIMBA DEL CENTRE

Zona 4.

Talús de la timba del Centre. Aquesta zona es un espai que no convindria repoblar amb molts arbres. Es deixaria una densitat d'arbres d'un peu cada 15 o 20 metres per fer algunes ombres i facilitar el creixement d'algunes espècies arbustives, ja que es una zona travessada per un camí de vianant bastant freqüentat i es destinaria al passeig i gaudi de la natura. La funció dels arbres a plantar no seria per crear un bosc sinó zones d'ombra, per evitar erosió del sòl i facilitar un altre tipologia de fauna que necessiti espais oberts. Repoblació amb espècies vegetals arbustives per evitar erosió del sol, especialment les aromàtiques i medicinals que es poguessin cultivar els alumnes. Actuació durant el gener i febrer del 2019. Part d'aquest talús es va veure afectat per 2 incendis forestals l'any 2016.

Zona de matollar atalussat, actualment sense arbres.

Incendi forestal la nit del 25-6-2016

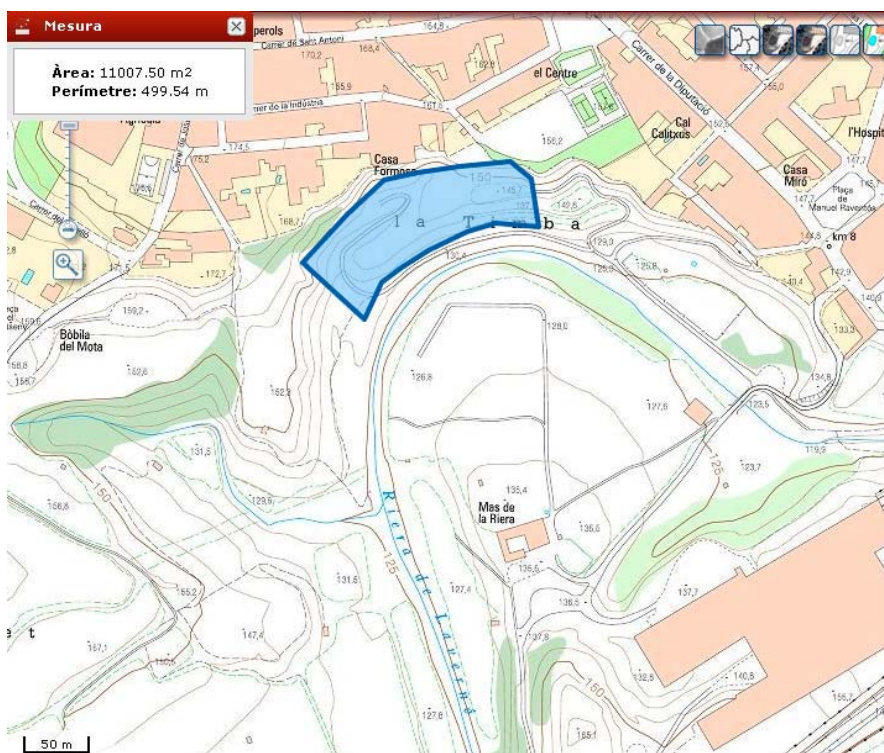
A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

Incendi forestal del talús el dia 5-6-2016

Planol zona 4. Zona de matollar.

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

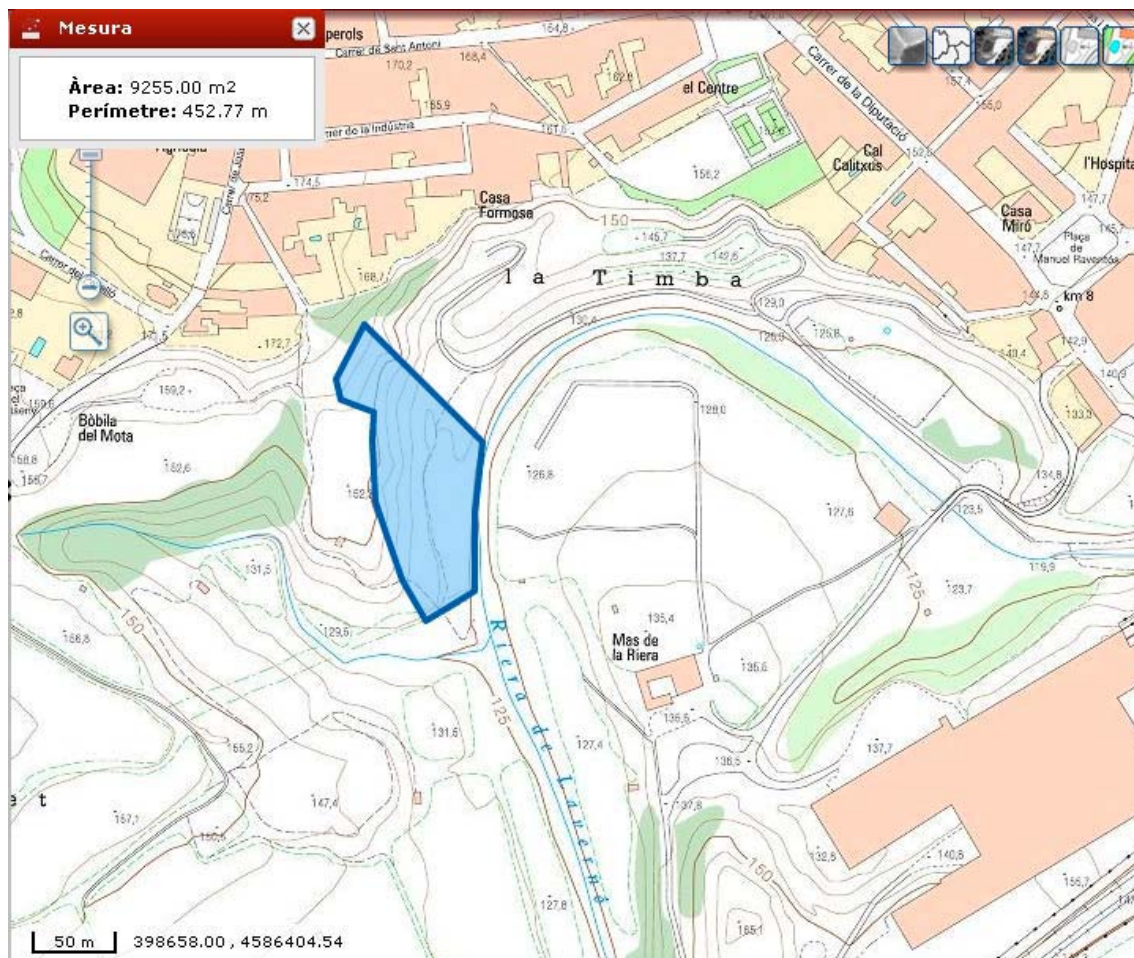
Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

Actuació 5. REGENERAT DE PI BLANC

Zona 5.

Bosc regenerat de pin blanc. Aquest espai estava amb una densitat d'arbres molt superior a la adequada i per part dels voluntaris de l'ADF (Agrupació de Defensa Forestal) amb el suport de l'Ajuntament de Sant Sadurní que ha assumit les despeses de combustible de les màquines, s'ha fet una aclarida de pins i una poda en alçada fins a 2 metres. La zona presenta un fort pendent. Cal netejar de deixalles la zona. I es podrien col·locar algunes caixes niu per a ratpenats i ocells. I es pretén fer néixer alzines sota els pins per aconseguir un bosc mixte.

Planol zona 5. Bosc jove de pi blanc.

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

Actuació 6. REFORESTACIÓ

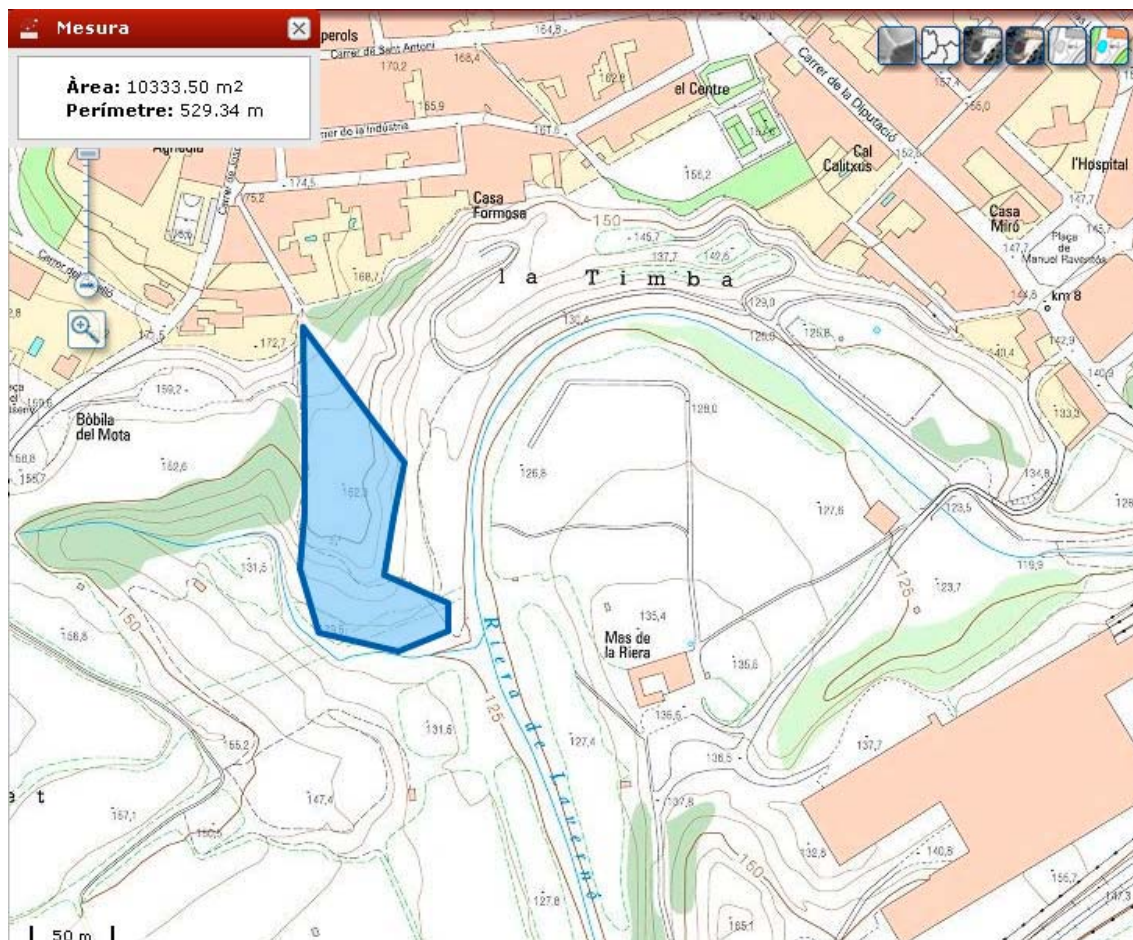
Zona 6. Aquesta zona és un estat herbaci sense cobertura d'arbres i caldria fer una

reforestació amb pi pinyer o alzina. Disposa d'algunes zones planeres que permetria la

construcció d'un observatori de fusta per a la fauna, especialment els ocells a llarg termini.

També seria interessant la col·locació de caixes niu per a ratpenats i ocells.

També es vol col·locar una caseta tipus "HIDE" per la observació i fotografia de fauna i ocells col·locant unes menjadores i aigua per atraure al animals.

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

Aquest es el pressupost de la primera fase que s'ha sol·licitat a la Diutació de Barcelona en la convocatòria 201820185120009833 Àrea Territori i Sostenibilitat – Gerència de Serveis de Medi Ambient.

A data d'avui no ha estat encara resolta aquesta sol·licitud

PRESSUPOST 1a FASE BOSC I HORT DE LES ESCOLES

Motoaixada	500
Xerrac mecànic de poda	400
desbroçadora forestal	1250
mànegues de reg	60
Dipòsits paletitzats per aigua	200
material de reg i altres	50
aixades manuals	150
equips de protecció individual	140
confecció de rètols	200
fustes per valla de tancament	350
2 bancs d'acer	160
2 papereres d'acer	200
material d'obra col.locació bancs i papereres	50
despeses general entitat gestió, redacció i coordinació (5%)	225
material fungible	80
arbres per reforestació	200
estaques per arbres	50
cobustible per maquinaria	70
Suport tècnic forestal i administratiu Federacio ADF	300
fustes per fabricar caixes niu	100
TOTAL	4735

A.D.F. SANT SADURNÍ D'ANOIA

Agrupació de Defensa Forestal

Registre: 269 Generalitat de Catalunya. NIF G61981601

PRESSUPOST 2a FASE "EL BOSC DE LES ESCOLES"

Premi Jordi Peix de prevenció d'incendis forestals

Caseta de fusta observatori de fauna	4300
3 bancs per seure pel col.localar al costat del camí	500
Rètol explicatiu del projecte amb els patrocinadors	250
3 papereres per col.localar al camí	300
Planter arbres per reforestació	700
Estakes de fusta i altre material per la plantació d'arbres	300
Material per fabricar caixes niu els alumnes	400
Material per fabricar arnes	150
Treballs de maquinaria pesada per acondicionar terrenys	2300
Treballs d'arranjament de camí amb maquinaria pesada	1800

TOTAL 11000